

Misbruk av fakta?

Alkohol og narkotika i mediene

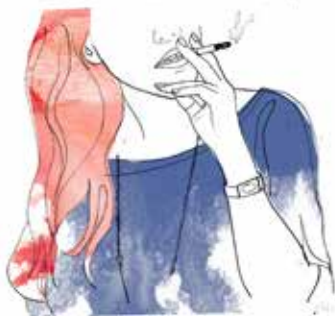

Nordens
välfärdscenter

E-SIGARETTER

95 PROSENT MINDRE

SKADELIG ENN

RØYK

Når journalister og forskere møtes

Ofte kan det oppstå uenigheter når journalister og forskere møtes. De to yrkesgruppene har stort sett samme oppgave: å undersøke og formidle fakta, men arbeidsmetodene er forskjellige. Journalister ønsker å belyse og forklare hendelsesforløpet på en lettfattelig måte med en tydelig nyhetsvinkling. Ofte skjer det med knapp deadline. Forskning handler om å finne faktabasert og fordypet kunnskap, ikke nødvendigvis om å gi korte og entydige svar. Hvis temaet dessuten er kontroversielt og vekker følelser, som alkohol og narkotika gjerne gjør, er risikoen for misforståelser stor.

Målet med denne publikasjonen er å bidra til at rapporteringen om alkohol og narkotika i mediene skal bli mer faktabasert og nyansert. Publikasjonen retter seg i første omgang mot de som er i starten av karrieren, det vil si journalistikkstudenter, ferske forskere og forskningskommunikatører, men også mot andre eksperter

innenfor alkohol- og narkotikafeltet, for eksempel fagarbeidere og personer som jobber med folkehelse.

Journalister og forskere trenger hverandre. Mange forskere har interesse av å gjøre forskningen sin synlig i media, og journalistene har interesse av å finne de riktige ekspertene og få

DU KAN ALDRIG

VIDE,

**HVOR LÆNGE DU
HAR HASH I BLODET**

et korrekt faktagrunnlag for sakene sine. Journalistikk er et sentralt og oftest nødvendig mellomledd for å gjøre forskning tilgjengelig og forståelig for allmennheten.

De aller fleste journalister og forskere gjør en god jobb. Likevel kan medias reportasjer om alkohol og narkotika ofte bli vinklet skjevt. Alkohol- og narkotikafeltet preges av motstridende informasjon og ulike parters interesser, for eksempel folkehelsemyndighetenes og alkoholindustriens. I en ideell verden har en journalist som skriver om alkohol og narkotika, gode kunnskaper om blant annet medisin, sosiologi, kriminologi og samfunnsvitenskap.

Et problem med dagens journalistikk er at de fleste journalister ikke har

mulighet til å spesialisere seg innenfor forskjellige emner. I dag er det sjelden at vi støter på spesialreportere. Journalistens arbeidsdag preges som regel av å jobbe med nye emner hver dag. Dette skjer under tidspress, og risikoen for misforståelser og feiltolkninger er stor. Her har hver enkelt forsker et ansvar for å kommunisere forskningsresultatene sine og kunnskap knyttet til disse på en tydelig og enkel måte.

Med økt forståelse og respekt for hverandres arbeidsmåter øker sannsynligheten for at rapporteringen blir pålitelig og riktig. Forskerne kan trenge medietrening, og journalistene kan trenge trening i å skrive om forskning. Vi håper at denne publikasjonen kan være en hjelp på veien.

Nordens velferdssenters seminarturné «Misbruk av fakta? Alkohol og narkotika i mediene» besøkte de nordiske landene i 2015–2016. Målet var at vi sammen med Nordens fremste eksperter skulle diskutere mediernes dekning av alkohol- og narkotikasaker, og hvordan journalister, forskere og andre eksperter kan bli bedre til å kommunisere med hverandre. Denne publikasjonen bygger på diskusjonene på seminarene i de aktuelle landene, samt på et samarbeid med en nordisk arbeidsgruppe. Tusen takk til alle som har bidratt med kunnskap!

ÁFENGI

ER GOTT

FYRIR KÓLESTERÓLIÐ

Roller i endring

I forskningsverdenen snakker man stadig oftere om hvor viktig det er å kommunisere. Forskernes såkalte tredje oppgave er å formidle forskningsresultater og kunnskap både innenfor og utenfor akademia. Flere finansieringskilder stiller også krav til at forskere skal kommunisere resultatene sine til allmennheten. Det blir altså stadig viktigere for forskere å kunne popularisere forskningsresultatene og gjøre dem lett tilgjengelig.

Forskernes medvirkning i mediene har endret seg over tid. Tidligere var journalistikkens viktigste oppgave bare å skrive om nyhetsfakta, men i dag legges det stadig mer vekt på å tolke og analysere nyhetshendelser i journalistikken. Tidligere uttalte forskere seg først og fremst i egenskap av forskere tilknyttet en viss undersøkelse, men nå får de også spørsmål om bakgrunnen for og til og med be-

tydningen av ulike sosiale fenomener, eller de blir bedt om å evaluere politiske beslutninger. Dette har ført til at noen forskergrupper er mer etterspurte i mediene enn andre. Tidligere var det forskere innenfor de naturvitenskapelige disiplinene som oftest figurerte i mediene. I dag er det stadig oftere forskere innenfor humanistiske eller samfunnsvitenskapelige emner som intervjues.

Journalistikken har i løpet av de siste tiårene gjennomgått en omfattende forvandling som følge av den digitale utviklingen, alternative kommunikasjonskanaler og dårligere økonomi på grunn av blant annet sviktende annonseinntekter. Jakten på mediebrukere har skapt fenomenet «klikkjournalistikk», der hvert klikk og hver deling kan være avgjørende for salget av annonser.

Til tross for endringene er journalistikkens viktigste oppdrag fremdeles det samme som før, og allmennheten anser fremdeles de tradisjonelle mediene som en av de viktigste informasjonskanalene. Tilliten til mediene er høy. Media anses som en aktør som har makt til å sette agendaen, ikke minst når det gjelder forskningsresultater.

Forskningskommunikatører har også en viktig rolle som et bindeledd mellom journalister og forskere. Når samarbeidet fungerer godt, kan kommunikatørene være til stor hjelp for forskere som ønsker å nå ut med resultatene på riktig måte i mediene.

Falsk balanse

Mediene har et ansvar for å sørge for at rapporteringen er balansert og saklig. Den store fallgropen er såkalt falsk balanse, det vil si når meninger og vitenskapelige fakta vektet likt i medienes rapportering.

En balansert rapportering er grunnlaget for god journalistikk. Men at rapporteringen er balansert, betyr ikke at alle parter er vektet likt. Journalister må for eksempel passe på at de ikke gir et skjevt bilde av at det finnes to like sterke standpunkter hvis de vitenskapelige bevisene faktisk veier tyngre for det ene. Det er viktig å kunne se forskjell på meninger og fakta. Forskere kan selvfølgelig også ha meninger, men da må det komme tydelig frem hva som er forskningsresultater og hva som tilhører kategorien meninger. Journalisten har plikt til å tydeliggjøre for mediebrukeren hvilket perspektiv intervjuobjektet uttaler seg ut fra, for eksempel faktaperspektiv eller salgsperspektiv.

Journalister er flinke til å være kritiske og finne argumenter for og imot

ulike saker. For å unngå falsk balanse er det likevel kanskje ikke alltid nødvendig med en motpol, for eksempel hvis opposisjonen er veldig marginal. Fra leserens synsvinkel kan en omfattende populasjonsundersøkelse lett få samme tyngde som noen tilfeldig valgte personers meninger, hvis de settes opp mot hverandre i en rapportasje.

Journalister bør også være oppmerksomme på hvilke forskningsprosjekter de velger å fremheve. Publisiteten rundt forskningsnyheter kan i stor grad bli skjevinklet hvis flerårige, omfattende forskningsresultater ikke får medieoppmerksomhet, mens mindre gallupundersøkelser som kanskje er mindre arbeidskrevende for journalisten, skaper skrikende overskrifter.

Forutinntatte meninger

Det finnes en del forutinntatte meninger blant journalister og forskere. Mange forskere synes det er et problem at forskningsresultater forenkles, og dessuten at journalistene mangler evne til å vurdere kvaliteten på forskningsresultatene. Noen for-

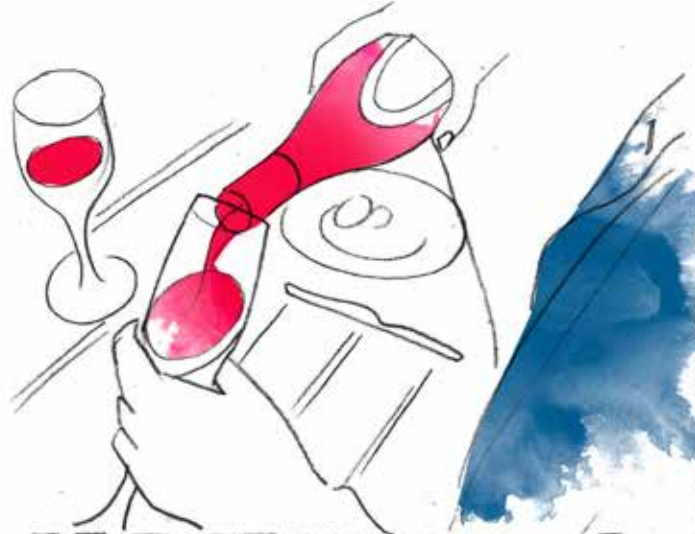
skere vegrer seg derfor mot å stille opp på intervjuer i redsel for at budskapet deres skal forvrenges. Andre kan oppleve at de deltar i intervjuet av nærmest symbolske årsaker, og at hva som skal fortelles, er bestemt på forhånd. Forskere ønsker også forståelse for at de ikke kan uttale seg om alt innenfor sitt fagfelt.

Journalister kan på sin side oppleve at forskere ikke forstår journalistikkens vilkår om krav til tydelig vinkling og knappe tidsfrister. Mange ønsker at forskerne kunne bli bedre til å popularisere forskningsresultatene sine og skille mellom hva som er relevant for allmennheten og for ekspertfeltet.

Både journalisten og forskeren vinner på å kommunisere åpent med hverandre før et intervju: Hva er spørsmålsstillingen? Hvordan ser intervjusituasjonen ut? I hvilken egenskap intervjues eksperten? Forskeren har rett til å få vite hvordan hun eller han skal brukes som kilde for å kunne avgjøre om hun eller han ønsker å stille opp på et intervju.

ÁFENGI

ER HOLLARA EN

HREYFING

Det lønner seg for forskeren å få hjelp fra en kommunikasjonsavdeling på forhånd, hvis dette er tilgjengelig. Hjelpen kan bestå av råd om hvordan man enkelt pakker inn budskapet uten at kvaliteten på innholdet forringes, med andre ord hvordan man gjør budskapene lett tilgjengelig.

Hvis forskere ikke stiller opp på intervjuer, åpner man opp for mindre seriøse stemmer. Ekspertrollen i samfunnet er i endring. Sosiale medier har ført til en økning i antallet selvutnevnte eksperter, som til en viss grad også har fått innpass i de tradisjonelle mediene. Mens det tidligere var krav om formell kompetanse hos dem som uttalte seg, kan stort sett hvem som helst oppnå ekspertstatus i allmennhetens øyne i dag, for

eksempel gjennom erfaring eller yrke. Det trenger ikke nødvendigvis være negativt, men journalister må være tydelige på hva som er fakta og hva som er meninger.

Universitetene oppfordrer forskere til å bli mer aktive i samfunnsdebatten. Samtidig mener en del forskere at de oppfattes som useriøse blant kolleger hvis de ofte figurerer i media. Innenfor vitenskapsjournalistikken bør målet være å arbeide for å oppnå en åpen dialog. Forskere må ikke isolere seg i redsel for å bli kritisert eller misforstått av andre kolleger.

E-SIGARETTER

KAN GI DEG

DATAVIRUS

Terminologi

– en viktig del av kommunikasjonen

«Narkoman», «misbruker», «alkoholiker», «narkotikaavhengig», «uteligger», «alkis», «misbrukermamma». Dette er noen eksempler på ord som brukes når personer med misbruksproblemer omtales i mediene og i den generelle debatten. Ordvalgene kan virke trivielle, og for journalisten kan det virke selvfølgelig å velge en benevnelse som tolkes likt av de fleste. Men hvordan bidrar egentlig ordvalget til at leseren eller tilhøreren skaper og reproducerer forutbestemte stereotyper?

Innenfor journalistikken er det høye krav til at overskriftene og rapporteringen skal tiltrekke seg oppmerksomhet og lokke til seg lesere, samtidig som det er lite tid til faktaundersøkelser og bakgrunnsarbeid. I dette utfordrende arbeidsmiljøet er det særlig viktig at journalister husker at ordvalg og nyansering av tekster har betydelig innvirkning på hvordan vi oppfatter fenomener som alkohol, narkotika og misbruk. Journalisten har en viktig rolle for å påvirke tonen vi bruker når vi for eksempel snakker om temaer knyttet til misbruk.

Et eksempel på dette er betegnelser på ulike stoffer. «Alkohol og narkotika» er en vanlig benevnelse, men for tiden blir det stadig vanligere at fagpersoner innenfor avhengighet bruker «alkohol og andre typer narkotika», fordi alkohol som avhengighetsskapende stoff også kan klassifiseres som et narkotikum. At den sistnevnte betegnelsen blir stadig vanligere, kan kanskje i lengden påvirke hvordan allmennheten generelt oppfatter alkohol.

Helhetsbildet av alkoholrelaterte fenomener kan bli tydeligere hvis forskere i større grad deltar i samsfunnsdebatten. Et samarbeid mellom forskere og journalister fremmer en bredere vinkling av spørsmålsstillingene og tydeliggjør samtidig kompleksiteten ved alkohol, narkotika og samfunn.

Misbruk – symptom mer enn diagnose

Å beskrive misbruk som et isolert fenomen, er i mange tilfeller problematisk. Misbruk er sterkt koblet til sosiale ulikheter. Vi vet at risikoen for å komme i kontakt med misbruk (andres eller eget) varierer mye mellom grupper med ulik sosioøkonomisk status, det vil si ulik posisjon i arbeidslivet, boforhold eller utdanningsnivå. I saker om misbruksrelaterte temaer og personer med misbruksproblemer er det derfor viktig å reflektere rundt risikoen for å bli utsatt for misbruk i forskjellige miljøer. For å unngå at teksten bekrefter forutinntatte holdninger til misbruk er det viktig å beskrive misbruksrelaterte temaer i en kontekst der strukturelle forskjeller og ulike vilkår gjøres tydelige.

ÄLYKKÄÄT

KÄYTTÄVÄT ALKOHOLIA

ENEMMÄN KUIN

TYHMÄT

Eksempel: I en artikkel som beskriver narkotikabruk og misbruksproblemer fra brukerens synsvinkel, er det viktig å fremheve hva slags miljø bruken og misbruket forekommer i. Risikoen for å bli utsatt for misbruk og forutsetningene for å komme ut av et misbruk er ikke sammenlignbar hos en som er sosialt utsatt, for eksempel hjemløs eller langtidsarbeidsledig, og hos en som har en sosialt sterkere posisjon og et sikkerhetsnett i form av familie, jobb og venner. Hvis misbruket omtales som et problem som bare skyldes individet og hans eller hennes valg, kan det skape et misvisende og urettferdig bilde av sammenhengen mellom risiko, valg, misbruk og evenntil å komme seg ut av et misbruk.

Spritrally og alkoholskandale

I tillegg til å skape og styrke forutinntatte holdninger om visse grupper og miljøer, er terminologi også med på å

styre hvordan vi tolker og forholder oss til temaer som gjelder alkohol generelt. Uttrykk som øltur, spritmøte, nettsprit, spritrally og alkoholskandale er eksempler som er brukt i nordiske mediesaker om alkoholpolitikk, alkoholsalg og drikkevaner. Også her setter ordvalgene tonen for reportasjen.

For eksempel gir spritrally, som ofte brukes som en betegnelse på grensehandel med alkohol, et bilde av en karnevalsaktig tilstand der alle deltar, og der vanlige regler for alkoholsalg ikke gjelder. Som isolert ord betyr spritrally hyppige reiser til et annet land for å kjøpe alkohol. Men i en nordisk restriktiv alkoholpolitisk kontekst kan spritrally få et mer komplekst innhold hos leseren. Spritrally sikter til en slags lovløshet og tilsidesetting av det regulerte alkoholsalget. Dette kan tenkes å tiltale dem som ønsker

en mer liberal alkoholpolitikk, men det kan samtidig true dem som ser problemer med økt tilgjengelighet av alkohol i hjemlandet.

Å drikke alkohol – er det normen?

I en betydelig del av mediene og samfunnsdebatten er det bruk av alkohol som er normen, og ikke avholdenhet. Formuleringene og tonen i saker om alkohol skiller seg betydelig fra for eksempel saker om tobakk, som også er et lovlig og avhengighetsfremkallende stoff. I løpet av de siste tiårene har tobakksrøyking blitt mindre akseptert, mens alkoholforbruk fortsatt vurderes som en norm.

Mediene stiller sjelden spørsmål ved alkohol som innslag i forskjellige sosiale situasjoner. De kritiske undersøkelsene som forekommer, er først og fremst sterkt polarisert for eller imot å liberalisere alkoholpolitikken. Debatter fremhever ofte argumenter som normaliserer alkoholbruk, for eksempel ved å legge vekt på forskjellen

mellom «moderat alkoholbruk» og «problembrukere».

Alkoholskadene er selvfølgelig mer alvorlige hos storforbrukere, men mediedekningen fremhever sjelden at det er de som «drikker moderat», det vil si gjennomsnittsbrukeren, som står for størsteparten av de alkoholrelaterte helseproblemene. En slik polarisering bidrar også til å skape grupperingene «vi» og «dem», der problematisk alkoholbruk med helseproblemer som konsekvens først og fremst knyttes til en mindre gruppe høyrisikobrukere og problembrukere. Dette bidrar til å skape og gjenskape forutinntatte holdninger om alkohol.

SMERTESTILLENDE

PILLER

ÅBNER DØREN TIL ET
HEROINMISBRUG

Forskere og **journalister** tipser hverandre

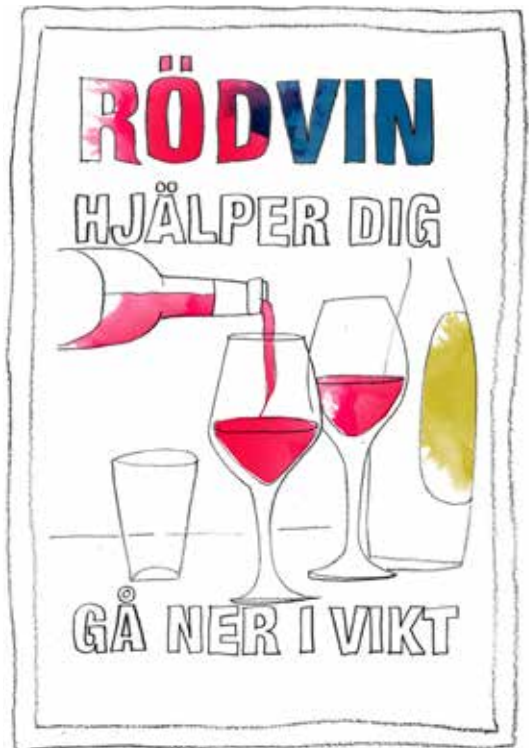

Her er en liste over tips og ønsker fra forskere til journalister og omvendt. Formålet med tipsene er at de skal fungere som tankevekker og inspirasjon for å legge til rette for kommunikasjon mellom yrkesgruppene.

JOURNALISTERS TIPS TIL FORSKERE

Om mediesynlighet:

- ▶ Innse verdien av å få spredt forskningsresultater via media.
- ▶ Fremhev relevante fakta og gjør forskningsresultatene lett tilgjengelige – tips gjerne journalister om interessant informasjon!
- ▶ Tenk gjennom hvilke resultater som kan være interessante for media. Det kan være andre temaer enn de sentrale forskningsresultatene.
- ▶ Opprett gode journalistkontakter og vedlikehold disse kontaktene.
- ▶ Hvis fagfeltet ditt er vanskelig å forstå, bør du heller henvende deg til mer vitenskapelige medietyper, for eksempel populærvitenskapelige aktualitetsprogrammer.
- ▶ Be om hjelp fra kommunikasjonsavdelingen, hvis du har tilgang til en slik.
- ▶ Hvis du ikke stiller opp på intervju, kan mindre seriøse stemmer få større plass.

Før og i løpet av en intervjusituasjon:

- ▶ Tenk på forhånd gjennom hvorfor forskningsresultatene er viktige, og hvem de er viktige for.
  - ▶ Vær tilgjengelig når journalistene kontakter deg, for eksempel når det sendes ut en pressemelding.
  - ▶ Finn på forhånd ut hvordan intervjusituasjonen vil se ut (dirktesendt debattprogram eller innspilt intervju, i seriøs dagsavis eller tabloidavis?).
  - ▶ Unngå vage beskrivelser av forskningsresultatene og altfor omfattende datatabeller. Uttrykk deg klart og tydelig, og forklar terminologi og begreper.
  - ▶ Våg å fremheve de forskningsresultatene du er sikker på.
  - ▶ Vær tydelig hvis du har en egen agenda og vil formidle annet enn objektive forskningsresultater.
  - ▶ Våg å svare «Jeg vet ikke».
  - ▶ Du har rett til å se gjennom uttalelsene dine før de publiseres og til å komme med eventuelle rettelser etterpå.
- Tenk også på dette:**
- ▶ Gjør deg kjent med journalistenes arbeidsprosess (nyhetskriterier, vinkling osv.) og de journalistiske yrkesreglene som styrer journalistenes arbeid.
  - ▶ Ha forståelse for at journalister arbeider under hardt tidspress.
  - ▶ Etterstrebe dialog, og ikke isoler deg i redsel for kritikk eller misforståelser.
  - ▶ Samarbeid med journalisten for å oppnå det beste sluttresultatet.
  - ▶ Hvis du får mulighet, bør du delta på et mediekurs for forskere.

FORSKERES TIPS TIL JOURNALISTER

Tenk på følgende når du leser en pressemelding eller en annen tekst om forskning:

- ▶ Hvem har utført forskningen, og hva var formålet?
- ▶ Er informasjonen fremdeles aktuell?
- ▶ Hvilken type studie er det, og hvilken metode er brukt?
- ▶ Hvordan og hvor ble data samlet inn?
- ▶ Hvordan ser den studerte populasjonen ut, hvem er representert og i hvor stort omfang?
- ▶ Hvem finansierte studien, er det noen interessekonflikter?
- ▶ Kunne finansieringskilden påvirke hvilke resultater som ble publisert?
- ▶ Hvilket nivå og hvilken kvalitet er det på forskningen?
- ▶ Hvor ble forskningen publisert?

Når du intervjuer og produserer journalistiske artikler:

- ▶ Lytt ikke bare til de som roper høyest – hvem er ekspertene?
- ▶ Ha respekt for at noen forskere bare ønsker å uttale seg om forskningsresultatene sine, mens andre gjerne uttrykker egne meninger i tillegg.
- ▶ Bygg opp saken din slik at det kommer tydelig frem hva som er fakta og hva som er meninger.
- ▶ Ta gjerne med en faktaboks om studien som beskrives.
- ▶ Tenk på hva slags kontekst du bruker vox pop i, det vil si intervjuer med mannen i gata, og hvordan du formulerer spørsmålene.
- ▶ Unngå slurvet, stereotypiserende bildebruk.
- ▶ Ordvalg har mye å si for hvordan leseren oppfatter temaet.
- ▶ Forskere kan ha forskjellige meninger seg imellom – vær kritisk.
- ▶ Undersøk også prosjekter med et tilsynelatende godt formål, for eksempel kampanjer mot narkotika som ikke har oppfylt formålet sitt.
- ▶ Vær kritisk til forutinntatte holdninger til alkohol- og narkotikabrukere.
- ▶ Misbruksproblemer skal i de aller fleste tilfeller ses på som en del av komplekse sosiale problemer. Hvis du er usikker på om reportasjen din har fanget opp kompleksiteten, bør du rådføre deg med forskere som har ekspertise på området.

Tenk også på dette:

- ▶ Forskning er et kumulativt, langsiktig arbeid – resultater fra enkeltstudier er ikke alltid korrekte.
- ▶ Hvis du er interessert, finnes det kurs i forskningsmetodikk som kan gi deg bredere kunnskap.

VAROITUS UUDESTA
HUUMEEESTA:

“40 KERTAA
PAHEMPI
KUIN HEROIINI”

Termer og begreper i forskningen

I forskningen brukes det mange begreper og termer som har avgjørende betydning når man skal lese forskningsresultater og unngå misforståelser. I listen under finner du noen eksempler som kan hjelpe deg på veien.

Grunnforskning: Systematisk og metodisk søking etter ny kunnskap

Anvendt forskning: Å utvikle metoder som anvendes på eksisterende forskning

Utviklingsarbeid: Å bruke forskningsresultater til forskjellige utviklingsformål

Utredning: Å beskrive eksisterende forhold, forskning og innsats på et gitt område

En **vitenskapelig artikkel** skal følge det aksepterte formatet for vitenskapelig publisering, og den skal ha gjennomgått en fagfelleevaluering (peer-review). Vitenskapelige tidsskrifter kan klassifiseres ved hjelp av en impaktfaktor, det vil si årlig antall siterte artikler som er publisert i et bestemt tidsskrift. Innenfor vitenskapen anses impaktfaktoren som en indikator for hvor stor betydning et tidsskrift har på akkurat sitt område, og mange forskere ser på impaktfaktor som en indikator for kvalitet.

En **meta-analyse** er en studie som gjennomlyser og analyserer den samlede vitenskapelige forskningen på et område og trekker samlede konklusjoner på grunnlag av gjennomlysningen.

Kvantitativ forskning er ofte preget av lite direkte kontakt med gruppen eller populasjonen som undersøkes. Resultatene baserer seg først og fremst på at den populasjonen som undersøkes, er stor nok, og på at observasjonene gjelder hele populasjonen og ikke marginale unntak. Eksempler på kvantitative data er spørreundersøkelser, indirekte observasjoner eller strukturerte intervjuer. Også undersøkelser som baserer seg på registre, for eksempel syke- eller velferdsregistre, kategoriseres som kvantitative.

Kvalitativ forskning fokuserer på et antall individer og gir en dypere forståelse av et bestemt emne. Forskingen er ofte fleksibel, og forskeren får betydelig kontakt med personene eller gruppene det forskes på. Eksempler på kvalitativt materiale er individuelle intervjuer eller gruppeintervjuer, feltstudier og deltakende observasjon.

Både kvalitativ og kvantitativ forskning har som mål å produsere kunnskap. Uavhengig av metodikk skal rapporteringen og analysen være objektiv, og argumentasjonen skal være både pålitelig og saklig.

Falsk balanse oppstår i journalistisk rapportering når en irrelevant minoritetsopinion settes opp mot for eksempel et godt begrunnet forskningsresultat for å skape en balansert reportasje.

Interessekonflikter oppstår når skribenten har en tilknytning som kan påvirke tekstens objektivitet. Interessekonflikter kan være personlige, kommersielle, politiske, akademiske eller økonomiske, og de kan føre til situasjoner der det stilles spørsmål ved skribentens profesjonelle vurderingsevne. For å unngå slike situasjoner er det viktig at skribenter redegjør for alle interessekonflikter. På rusmiddelområdet er det spesielt stor risiko for interessekonflikter, på grunn av finansieringskilder som alkoholindustrien, tobaksindustrien, legemiddelindustrien og utallige interesseorganisasjoner.

Useriøse forlag publiserer ofte flere useriøse publikasjoner. Useriøse forlag og useriøse publikasjoner tar betalt av forfattere som ønsker å publisere artiklene sine uten å tilby de tjenestene som assosieres med legitime vitenskapelige tidsskrifter. Useriøse forlag kjennetegnes ved at de ofte har mangelfull eller falsk informasjon om tidsskriftets sjefredaktør og om redaksjonsråd, artikkelpriser, digital arkivering, hjemsted osv.

**OMFATTANDE
FORSKNING**

VISAR

◦ DET LÖNAR SIG ATT
DRICKA ALKOHOL

VI SOM HAR LAGET PUBLIKASJONEN

Jessica Gustafsson, kommunikasjonsrådgiver hos Nordens välfärdscenter i Finland. Jessica har bakgrunn som nyhets- og aktualitetsreporter på Yle, og som informasjonsmedarbeider ved sosial- og helsedepartementet i Finland.

Nina Karlsson, prosjektleder hos Nordens välfärdscenter i Finland. Nina jobber med nordisk prosjekt- og forskningskoordinering innenfor alkohol- og narkotikafeltet.

Arbeidsgruppe

Anna Raninen, avdelingssjef, Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN), Sverige

Astrid Renland, redaktør, Rus & Samfunn, Norge

Judit Hadnagy, kommunikasjonssjef, Nordens välfärdscenter, Sverige

Rafn M. Jónsson, prosjektleder, Embætti Landlæknis (Helsedirektoratet), Island

Simone Sefland Pedersen, prosjektkoordinator, Information, Danmark

Tuukka Tammi, forsker og sjefredaktør, Institutet för hälsa och välfärd/ tidsskriftet Yhteiskuntapolitiikka, Finland

MEDVIRKENDE PÅ DE NORDISKE SEMINARENE

Finland

Esa Väliverronen, professor i kommunikasjon, Helsingfors universitet

Heikki Hiilamo, professor i sosialpolitikk, Helsingfors universitet

Marjatta Montonen, spesialsakkyndig, Institutet för hälsa och välfärd

Päivi Repo, journalist, Helsingin Sanomat

Tuukka Tammi, forsker og sjefredaktør, Institutet för hälsa och välfärd

Ulla Järvi, formann for Förbundet för vetenskapsjournalister

Sverige

Björn Johnson, dosent, Malmö Högskola

Cissi Askwall, generalsekretær, Vetenskap & Allmänhet

Mats Ramstedt, dosent, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)

Matts Lindqvist, kommunikasjonsrådgiver, Nordisk ministerråd

Miki Agerberg, journalist, Läkartidningen

Norge

Astrid Renland, redaktør, Rus & Samfunn

Knut-Inge Klepp, divisjonsdirektør, Folkehelseinstituttet

Linn Stalsberg, frilansjournalist

Ole André Sivertsen, programleder/konseptutvikler

Tord Finne, forsker, Folkehelseinstituttet

Danmark

Hanne Fall Nielsen, reportasjesjef, Jyllands-Posten

Helge Kvam, lærer, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

Lars Iversen, styremedlem, Alkohol & Samfund

Torsten Kolind, lektor, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet

Søren Ørsted Pedersen, pressesjef, Rådet for Sikker Trafik

Island

Guðrún Hálfðánardóttir, journalist, mbl.is

Rafn M. Jónsson, prosjektleder, Embætti Landlæknis (Helsedirektoratet)

Ólöf Skaftadóttir, journalist, Fréttablaðið

Jóna Margrét Ólafsdóttir, lektor i sosialt arbeid, Háskóli Íslands (Íslands universitet)

Ingibjörg Rósa Björnsdóttir, lærer i journalistikk og massemedier, Íslands universitet

Åland

Albin Dahlin, redaksjonssjef, Ålands Radio och TV

Astrid Olhagen, frilansjournalist

Fredrik Rönnlund, vikarierende sosialinspektør, Ålands landskapsregering

Christer Strand, formann for Ålands Motorförarens Helykterhetsförening r.f.

Åke Mattsson, tidligere narkotikapoliti, politiker

Nordens välfärdscenter
+358 (0)20 7410 880
helsingfors@nordicwelfare.org
www.nordicwelfare.org

**Nordens
välfärdscenter**